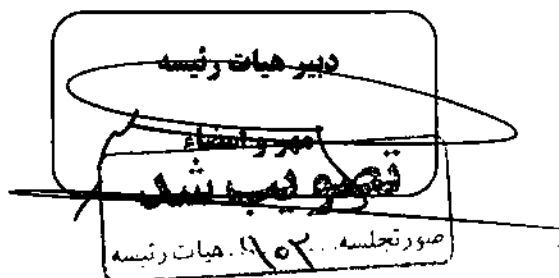
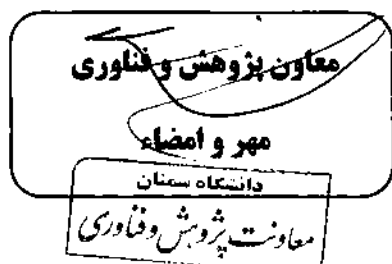

مقدمه

نشریات علمی از نظر در دسترس بودن مقالات برای بهره برداران، در کل جهان، به دو شیوه دسترسی باز (Open access) و اشتراکی (Subscription) عرضه می‌شوند. معمولاً نشریات گروه اول که مقالات آن‌ها در اختیار همگان قرار می‌گیرند، در قبال هزینه‌های انجام شده مانند پردازش، داوری و انتشار، مبلغی را از نویسندگان دریافت می‌کنند. مقالات گروه دوم ضمن عقد قرارداد میان یک ناشر با نشریه یا صاحب امتیاز نشریه، در ازای فروش امتیازهای نشریه، قسمتی از درآمد سالیانه را از سوی ناشر به صاحب امتیاز نشریه پرداخت می‌کنند. همچنین گروهی از نشریات اشتراکی به شکل ترکیبی (Hybrid) هستند، در این گونه نشریات چنانچه نویسنده تمایل داشته باشد که مقاله‌اش به شکل دسترسی باز منتشر شود، می‌بایستی هزینه مربوطه را پرداخت کند. ولی از آنجایی که تمام نویسندگان در پی کسب استنادات بیشتر برای اثر خویش هستند، دسترسی باز امکان رؤیت پذیری آثار نویسنده را بیشتر می‌کند. شایان ذکر است که پاره‌ای دیگر از نشریات دسترسی باز از نویسنده درخواست دریافت وجه نمی‌کنند. همچنین، گاهی اوقات نشریات به برخی از نویسندگان کشورهای در حال توسعه و کم بضاعت تخفیف می‌دهند یا آن‌ها را معاف از پرداخت می‌کنند. در کشور ما نیز نشریات علمی تابع مقررات داخلی و همچنین ضوابط و استانداردهای بین‌المللی‌اند و از نظر نوع دسترسی هم به شکل دسترسی باز و هم به شکل اشتراکی هستند. بدیهی است که تولید یک نشریه علمی از سوی انجمن‌های علمی، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و غیر دولتی برای انجام امور اجرایی، داوری و انتشار هزینه‌های گوناگونی دارد. لیکن نشریات علمی نباید در صدد اخذ مبالغ نامتعارف از نویسندگان برآیند و آن را مرجع کسب و کار خود قرار دهند. چنین کاری مورد قبول نهادهای علمی و قانونی داخل و خارج از کشور نیست.

به استناد آیین نامه تعیین هزینه پردازش مقاله در نشریات دسترسی باز مصوب ۱۴۰۰/۱/۲۳ به شماره عتف-۳۱۱۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، برای نشریات علمی مشمول آیین‌نامه نشریات علمی مصوب ۱۳۹۸/۲/۲ به شماره ابلاغی ۱۱/۲۵۶۸۵ دریافت هرگونه هزینه از نویسندگان مقاله باید به گونه‌ای متعارف و در چارچوب ضوابط تعیین شده در این شیوه‌نامه باشد.

لذا شیوه‌نامه اجرایی تعیین هزینه پردازش مقاله در نشریات دسترسی باز دانشگاه سمنان به منظور تعیین ضوابط و ساماندهی دریافت هزینه از نویسندگان به شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱- اهداف

اهداف تدوین شیوه‌نامه به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱-۱. یکسان سازی روند مالی نشریات علمی دسترسی باز دانشگاه.
- ۲-۱. تأمین بخشی از هزینه‌های نشریات دانشگاه همانند هزینه‌های آماده سازی نشریات شامل داوری علمی، ویراستاری ادبی، چاپ، راه‌اندازی سامانه‌های مرتبط با نشریه و ...

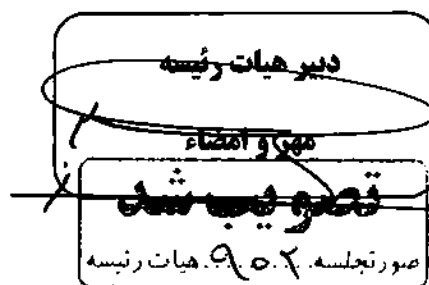
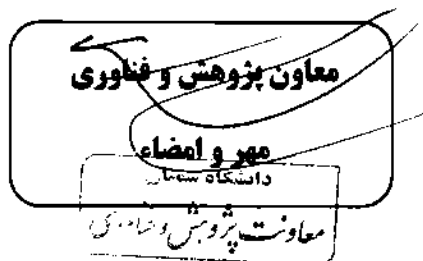
ماده ۲- اختصارها و تعاریف

۱-۲. دانشگاه: منظور دانشگاه سمنان می‌باشد.

- ۲-۲. هزینه پردازش مقاله (Article processing charge (APC): مبلغی است که از سوی نشریات دسترسی باز جهت هزینه‌های مربوط به داوری، ویراستاری صفحه‌آرایی و انتشار مقاله از نویسندگان دریافت می‌شود. این هزینه از محل پژوهانه (گرنٹ پژوهشی) عضو هیات علمی (نویسنده مقاله) پرداخت می‌شود. پرداخت هزینه مقاله به منزله حفظ حق چاپ برای نویسنده مقاله نیست.
- ۳-۲. حق چاپ (Copyright): موافقت نامه‌ای است که نویسنده(ها) پس از صدور پذیرش نهایی مقاله از سوی نشریه امضاء می‌کند(کنند) و بیانگر این است که مقاله به شکل دسترسی باز ارائه شده و استفاده، توزیع و نقل قول بدون محدودیت از مقاله به شرط ذکر نام نویسندگان و منبع اصلی نشریه مجاز است و نیاز به دریافت هیچ اجازه‌ای از سوی نویسندگان و ناشران نیست.

ماده ۳- صدور مجوز یا موافقت نامه برای دریافت هزینه پردازش مقاله

- ۱-۳. دریافت هزینه پردازش مقاله از نویسندگان از سوی نشریات، در چارچوب این شیوه‌نامه منوط به درخواست شورای نشریه علمی (مدیرمسئول، سردبیر و اعضای گروه دبیران) و تایید صاحب امتیاز نشریه است. نشریات برای اخذ موافقت با دریافت هزینه پردازش باید درخواست خود را به شورای نشریات علمی دانشگاه ارسال کنند.
- ۲-۳. شورای نشریات علمی دانشگاه بر اساس سیاست‌های داخلی خود و این شیوه‌نامه در خصوص دریافت یا عدم دریافت هزینه پردازش مقاله از نویسندگان تصمیم می‌گیرد و پس از بررسی درخواست هریک از نشریات، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود با دریافت هزینه پردازش مقاله را با تعیین مبلغ قابل دریافت به ازای هر مقاله بر اساس یکی از بندهای ماده ۴ این شیوه‌نامه به نشریه اعلام می‌کند. شایان ذکر است دریافت هزینه پردازش مقاله اختیاری است و نشریه می‌تواند به شکل دسترسی باز انتشار یابد اما هزینه پردازش مقاله را دریافت نکند.

۳-۳. مجوز و موافقت مربوط به بند ۳-۱ و نیز، چگونگی و میزان هزینه پردازش مقالات باید در سامانه و راهنمای تدوین مقالات اعلام شود. یکی از مدارک مورد نیاز برای ورود به ارزیابی و رتبه بندی سالانه، بارگذاری این اطلاعات در سامانه نشریه است. ۳-۴. در صورت موافق نبودن شورای نشریات علمی دانشگاه با دسترسی باز یا دریافت هزینه پردازش (موضوع بند ۳-۱)، اخذ هرگونه هزینه از نویسندگان ممنوع است و نشریه هم باید در دستورالعمل و برنامه تدوین مقالات و سامانه خود این موضوع را قید کند که پذیرش و انتشار مقاله در نشریه بدون دریافت هزینه از نویسنده است.

ماده ۴- میزان هزینه پردازش مقاله و شیوه پرداخت

الف) میزان هزینه

هزینه مقالات با دسترسی باز برای هر نشریه علمی و تخصصی با توجه به تعداد خوانندگان، تعداد درخواست‌ها برای انتشار مقالات، میزان بین‌المللی بودن نشریه، تعداد استنادهای دریافتی، میزان هزینه لازم برای ویرایش بومی (Native) مخصوص نشریات زبان خارجی، میانگین تعداد مقالات منتشر شده در طی یکسال و با عنایت هزینه‌های پیشنهادی مدیران محترم مسئول نشریات پس از بحث و گفتگو و تصمیم‌گیری در شورای نشریات علمی توسط صاحب امتیاز نشریه (دانشگاه) تعیین می‌شود. حداکثر هزینه پردازش مقاله تا پایان سال ۱۴۰۰ به شرح زیر است و در سال‌های بعد مطابق دستورالعمل ابلاغی از معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اعلام خواهد شد.

۱. هزینه پردازش قابل دریافت از نویسندگان به ازای هر مقاله کامل در سال ۱۴۰۰، مبلغ ۴ میلیون ریال تعیین شده است.

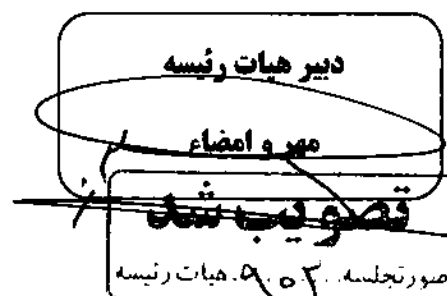
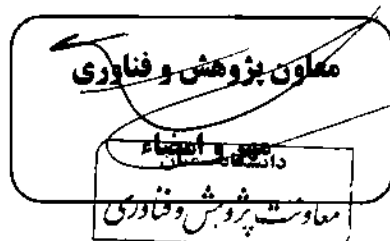
۲. هزینه پردازش قابل دریافت از نویسندگان به ازای هر مقاله کوتاه در سال ۱۴۰۰، مبلغ ۲ میلیون ریال تعیین شده است.

۳. هزینه پردازش قابل دریافت از نویسندگان به ازای هر مقاله در نشریات نمایه شده دانشگاه در پایگاه‌های WOS و SCOPUS در سال ۱۴۰۰، برای هر یک از موارد فوق با ضریب ۱/۲، معادل ۴/۸ میلیون ریال تعیین شده است.

تبصره ۱: هزینه چاپ، اشتراک مقالات چاپ شده در نشریات علمی معتبر دسترسی باز در پایگاه‌های WOS و SCOPUS، ISC (مصوب شورای راهبردی) و علمی پژوهشی مورد تایید وزارتین که توسط اعضای هیات علمی دانشگاه پرداخت می‌شود، با ارائه اسناد مثبت مبلغ ۴/۸ میلیون ریال از محل اعتبارات پژوهشی قابل پرداخت است.

ب) شیوه پرداخت

در نشریات دسترسی باز شیوه پرداخت هزینه پردازش مقاله به دو شکل سازمانی و شخصی امکان پذیر است.

۱. هنگام شیوه پرداخت به شکل سازمانی، میزان پرداخت هزینه بر اساس توافق مؤسسه یا سازمانی که نویسنده مسئول وابسته به آن است با صاحب امتیاز نشریه با رعایت ماده ۴ این شیوه‌نامه تعیین و از سوی مؤسسه یا سازمان مذکور پرداخت می‌شود. در نتیجه، از نویسنده وابسته به آن مؤسسه یا سازمان وجهی دریافت نخواهد شد.

تبصره ۲: ساز و کار نحوه پرداخت هزینه به گونه‌ای توافقی بین صاحب امتیاز نشریه و مؤسسه یا سازمانی که نویسنده وابسته به آن است بر اساس تعداد مقالات دریافتی و با رعایت مفاد این شیوه‌نامه تعیین می‌شود.

۲. هنگام شیوه پرداخت به شکل شخصی، میزان پرداخت هزینه پردازش مقاله با رعایت موارد ماده ۴ از سوی صاحب امتیاز نشریه تعیین می‌شود و نویسنده مسئول مقاله آن را شخصاً یا از پژوهانه (گرنٹ پژوهشی) بر اساس این شیوه‌نامه پرداخت می‌کند. در این شیوه نیز مؤسسه یا سازمانی که نویسنده مسئول وابسته به آن است می‌تواند هزینه پردازش مقاله را به نویسنده مسئول پرداخت کند.

۳. هنگام دریافت هزینه پردازش مقاله، ۵۰ درصد از هزینه پس از انجام داوری و صدور گواهی پذیرش نهایی و اخذ موافقت‌نامه حق چاپ از نویسنده، و ۵۰ درصد باقیمانده پس از آماده‌سازی مقاله برای انتشار (قبل از انتشار رسمی مقاله) اخذ می‌شود. بنابراین، اخذ کامل یا بخشی از آن در زمان بررسی اولیه و قبل یا حین فرایند داوری و پیش از پذیرش نهایی ممنوع است.

ماده ۵ - الزامات اجرایی

۱-۵. دریافت هزینه پردازش مقاله از نویسندگان بابت داوری، ویراستاری، صفحه‌آرایی و انتشار مقاله است. دریافت هرگونه وجه از نویسندگان به عنوان دیگر ممنوع است و در صورتی که نشریات علمی خارج از این شیوه‌نامه وجهی را از نویسندگان مقاله دریافت کنند تخلف محسوب می‌شود و مطابق بند ۴-۱ آیین نامه تعیین هزینه پردازش مقاله در نشریات علمی دسترسی باز با آن برخورد خواهد شد.

۲-۵. دریافت هزینه پردازش از مقالاتی (دست نوشته‌هایی) که فرایند داوری را طی کرده اما مورد پذیرش نهایی برای انتشار قرار نگرفته‌اند، ممنوع است.

۳-۵. نشریه با دسترسی باز، باید میزان هزینه پردازش مقاله را در دستورالعمل و راهنمای تدوین مقاله و نیز، سامانه نشریه برای مخاطبان خود اعلام کند.

۴-۵. نشریه موظف است برای هر یک از مقالات پذیرفته شده موافقت‌نامه حق چاپ را مطابق با بند ۲-۳ از نویسنده‌ها به صورت کتبی اخذ کند.

۵-۵. در صورتی که نویسنده مسئول پس از صدور پذیرش نهایی از سوی نشریه از امضای موافقت‌نامه حق چاپ و پرداخت هزینه پردازش مقاله خودداری کند، نشریه مجاز است فرایند انتشار مقاله را متوقف کند و ضمن ابطال پذیرش مقاله، مراتب را به نحوی

معاون پژوهشی و فناوری
مهر و امضاء
دانشگاه سمنان
سازمان پژوهش و فناوری

دبیر هیات رئیسه
مهر و امضاء
تصویب شد
صورت جلسه ۵۰۶ هیات رئیسه

مقتضی به نویسنده و مؤسسه مربوطه اعلام کند.

۵-۶. دریافت هزینه پردازش از سوی نشریاتی که دسترسی باز نیستند ممنوع است و باید در سامانه نشریه و نیز، دستورالعمل و راهنمای تدوین مقاله عدم دریافت هزینه پردازش اعلام شود. اما در صورت تقاضای نویسنده مسئول و موافقت نشریه و بر اساس سیاست‌های آن، در صورتی که مقاله‌ای به شکل دسترسی باز منتشر شود، مجازند هزینه پردازش مقاله مذکور را مطابق با این شیوه‌نامه دریافت کنند.

۵-۷. نشریه می‌تواند به شکل دسترسی باز انتشار یابد اما هزینه پردازش مقاله را دریافت نکند یا در موارد خاص، از دریافت هزینه پردازش مقاله چشم‌پوشی کند.

۵-۸. نشریاتی که در فرایند ارزیابی نشریات علمی حضور نیافته‌اند و یا فاقد رتبه‌اند امکان دریافت هزینه را نخواهد داشت.

۵-۹. نشریه لازم است بخشی از هزینه دریافتی را به منظور رؤیت‌پذیری مقالات انتشار یافته در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی بین‌المللی مصرف کند.

ماده ۶- نظارت

۶-۱. مسئولیت اجرای این شیوه‌نامه بر عهده رئیس دانشگاه (صاحب امتیاز نشریه) است که می‌تواند این مسئولیت را به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تفویض اختیار نماید.

۶-۲. نشریات علمی که مفاد این شیوه‌نامه رعایت نکنند، مطابق بند ۵-۳ آیین‌نامه تعیین هزینه پردازش مقاله نشریات دسترسی باز وزارت عتف با آن‌ها برخورد خواهد شد. مطابق این بند پس از بررسی در گروه نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تذکر کتبی به نشریه، از فهرست نشریات علمی و نیز فرایند ارزیابی سالانه حذف می‌شوند. چنین نشریاتی نامعتبر محسوب می‌شوند و در ارزیابی‌ها هیچ امتیازی به مقالات منتشر شده در آن‌ها تعلق نمی‌گیرد. بدیهی است دست‌کم ۳ سال از ورود مجدد به سامانه ارزیابی نشریات علمی منع خواهند شد.

ماده ۷- تصویب و زمان اجرا

این آیین‌نامه در ۷ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۳/۱ به تصویب شورای نشریات علمی دانشگاه رسید و در تاریخ ۱۴۰۰/۴/۲۷

در هیأت رئیسه دانشگاه به تصویب رسید، و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و سایر موارد مصوب قبلی که در تناقض با آن است ملغی می‌گردد. این شیوه‌نامه پس از مدت یکسال، مجدداً در هیأت رئیسه دانشگاه مطرح و پس از اعمال اصلاحات لازم به تصویب می‌رسد. مبالغ هزینه مندرج در این شیوه‌نامه نیز در هر سال مطابق دستورالعمل ابلاغی از معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اصلاح و به روزرسانی می‌شوند.

معاون پژوهش و فناوری
مهر و امضاء
دانشگاه سمنان
معاونت پژوهش و فناوری

دبیر هیات رئیسه
مهر و امضاء
تصویب شد
شورای رئیسه